

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Samhällsutvecklingsenheten

BESLUT

1 (8)

2014-12-17

Dnr: 511-2623-14

Enligt sändlista

Beslut om utvidgat strandskydd i Tierps kommun, Uppsala län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kapitlet 14 § miljöbalken (MB), att utvidgat strandskydd i Tierps kommun ska gälla i den omfattning som anges nedan. Omfattningen beskrivs även i till beslutet hörande kartor.

Bottenhavets kust samt öar i Bottenhavet

- 300 meter på land, förutom vid Karlholm, från Fagerviken till och med Kapplasse naturreservat, vid Klungsten, Gudinge och Rundskär, i enlighet med avgränsningar som framgår av bilagda kartor 1-3.
- 300 meter i vatten förutom från Kapplasse naturreservat till och med Rossholms skjutfält, i enlighet med avgränsningar som framgår av bilagda kartor 1-2.

Dalälvens stränder samt öar i Dalälven

- 300 meter på land, förutom vid Söderfors, enligt avgränsningar som framgår av bilagda kartor 4-5.
- 300 meter i vatten.

Länsstyrelsens beslut den 30 september 1994, diarienummer 231-573-93, upphör att gälla avseende de delar som rör utvidgat strandskydd i och med detta beslut.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

På 1950-talet tillkom den första strandlagen i Sverige. Lagen gav länsstyrelserna möjlighet att utpeka områden där strandskydd skulle gälla, i syfte att trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv för allmänheten. Generellt strandskydd, på land och i vatten inom 100 meter från strandlinjen, infördes år 1975. Den 18 juni 1975 (diarienummer 11.123-1167-75) fattade Länsstyrelsen beslut om var strandskyddet i Uppsala län skulle vara utvidgat, generellt eller borttaget.

År 1994 utökades syftet med strandskyddet till att även gälla bevarande av goda livsmiljöer för djur- och växtlivet. Den 30 september 1994 (diarienummer 231-573-93) fattade Länsstyrelsen ett nytt beslut för Tierps

kommun. Även detta beslut reglerar var strandskyddet ska vara utvidgat, generellt eller borttaget.

Översyn av det utvidgade strandskyddet

Den 1 juli 2009 började nya bestämmelser om strandskydd att gälla. I övergångsbestämmelserna, punkt 3, till ändring av miljöbalken (2009:532) anges att strandskydd gäller efter den 31 december 2014 inom ett utvidgat strandskyddsområde endast om utvidgningen har beslutats med stöd av 7 kap. 14 § MB i dess nya lydelse. Detta innebär att äldre beslut om utvidgat strandskydd upphör att gälla vid utgången av år 2014, om inte länsstyrelsen dessförinnan har fattat nya beslut om var strandskyddet ska vara utvidgat.

Länsstyrelsen i Uppsala län påbörjade översynen av det utvidgade strandskyddet under våren 2012. Översynen har endast omfattat områden som sedan tidigare har utvidgat strandskydd. Syftet med översynen var att utreda och besluta om områden som redan omfattas av utvidgat strandskydd även ska göra det efter år 2014. För de områden där Länsstyrelsen bedömer att det inte finns motiv för att behålla det utvidgade strandskyddet kommer endast generellt strandskydd inom 100 meter från strandlinjen att gälla.

Översynen omfattar inte områden ska undantas från generellt strandskydd, utan där fortsätter Länsstyrelsens beslut från 1994 att gälla.

Länsstyrelsen träffade representanter för Tierps kommun vid ett möte den 5 september 2012. Länsstyrelsen informerade om det pågående arbetet med att se över det utvidgade strandskyddet och efterfrågade underlagsmaterial från kommunen.

Kommunen, myndigheter, organisationer, markägare och innehavare av särskild rätt till mark har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut. Delgivning av förslaget till beslut har skett genom kungörelse i länets ortstidningar och Post- och inrikes tidningar. Förslaget har under remisstiden funnits tillgängligt på Länsstyrelsen Uppsala län samt på Länsstyrelsens hemsida.

Inkomna synpunkter och Länsstyrelsens bemötande av synpunkter har sammanställts i en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen samt yttrandena i sin helhet finns att ta del av på Länsstyrelsen. Efter samrådet har Länsstyrelsen undantagit ytterligare tre områden vid kusten från beslut om utvidgat strandskydd. Det gäller de bebyggda områdena vid Klungsten, Gudinge och Rundskär. Vidare har Länsstyrelsen flyttat gränserna för utvidgat strandskydd vid Söderfors, för att anpassa avgränsningen till ortens utbredning. Motiveringen till vilka områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd har utvecklats och förtydligats.

Motiv till beslut

Tillämpliga bestämmelser

Generellt strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen, på land och i vatten, vid normalt medelvattenstånd. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Strandskyddets syften är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till

strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

I propositionen Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden (2008/09:119) sid. 99 framgår att beslut om utvidgat strandskydd ska grundas på hänsyn till berörda områdets värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Beslut om utvidgat strandskydd kan komma att avse:

1. områden som omfattas av annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2–8 §§ MB som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Länsstyrelsens allmänna överväganden angående utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen har utgått från de ovan redovisade punkterna vid bedömningen av vilka områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd. Områdesskydd, som har beaktats, är bland annat naturreservat, Natura 2000-områden och djur- och växtskyddsområden. Även ekologiskt känsliga och värdefulla områden som inte omfattas av områdesskydd kan behöva skyddas genom utvidgat strandskydd. Vissa djurarter, exempelvis vissa fåglar, är störningskänsliga. Det räcker därför inte att deras habitat inte exploateras, utan de har även behov av en oexploaterad buffertzoon runt habitatet.

Länsstyrelsen lägger stor vikt vid de områden som är av riksintresse enligt 4 kap. MB, då de är utpekade direkt i miljöbalken. Dessa områden är i sin helhet av riksintresse på grund av sina natur- och kulturvärden. Även de områden som pekats ut som riksintressen för friluftsliv, naturvård eller kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § MB kan behöva det skydd som ett utvidgat strandskydd innebär. Utvidgat strandskydd kan bidra till att säkerställa riksintresseområdenas värden, då de värden som riksintressena ska skydda i många fall är kopplade till strandområden. Tätortsnära strövområden har en särskilt stor betydelse för friluftslivet, eftersom de ofta är lättillgängliga för många människor och därmed är, eller har potential att bli, välbesökta.

Strandskyddets syften är långsiktiga, varför Länsstyrelsen både har beaktat nuvarande värden och vilken potential olika områden har att bli värdefulla i framtiden. Tierps kommuns läge i närheten av flera större och växande städer medför ökad efterfrågan på mark att bebygga, samtidigt som efterfrågan på områden för turism och friluftsliv också väntas öka i de värdefullaste områdena för friluftsliv.

För allmänhetens tillgång till attraktiva områden med rekreativa värden i form av natur- och kulturvärden är sammanhängande områden av betydelse. Friluftslivets

upplevelsevärden har ofta koppling till bruket av och variationen i kulturlandskapet och till hur långt det är till bebyggda områden. Den som vandrar längs stranden eller färdas på vattnet i båt eller med långfärdsskridskor får en annan, mer rofylld, upplevelse om exploaterade områden ligger 300 meter från strandlinjen än om avståndet är 100 meter.

Strandskyddet har betydelse för arbetet med att uppfylla flera av de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Utvidgat strandskydd i Tierps kommun bidrar framförallt till att uppfylla miljömålen om god bebyggd miljö, hav i balans samt levande kust och skärgård, levande sjöar och vattendrag, myllrande våtmarker, levande skogar, ett rikt odlingslandskap och ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsens motivering till vilka områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd

Bottenhavets kust samt öar i Bottenhavet

Stora delar av kommunens kust- och skärgårdsområde har höga naturvärden knutna till strand- och vattenmiljöer. Områden av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB omfattar hela den östra kusten från och med Björns skärgård till kommungränsen mot Östhammar, och även ett par områden längre västerut; Ledskär och Kapplasse-Rossholm. Åtta Natura 2000-områden inkluderar kust och skärgård; Ledskär, Kapplasse, Björns skärgård, Hållnäs-kusten, Bleckan-Söderören, Slada, Ängskär-Bondskäret och Skaten-Rångsen. Fyra av dessa områden utgör även naturreservat. Vid kusten finns även fem fågelskyddsområden.

Kuststräckan i Tierps kommun är till största delen oexploaterad och därmed särskilt värdefull för både friluftsliv och flora och fauna. Vanliga friluftaktiviteter är båtliv, paddling, fiske, bad, fågelskådning och vandring. Flera platser erbjuder utblickar över öppet hav. Vandringsstigar finns exempelvis vid Fågelsundet och vid Kapplasse naturreservat. Badplats finns bland annat i Ängskär. Närheten till stora tätorter gör området tillgängligt för många människor men gör det samtidigt utsatt för ett ökande exploateringsstryck.

Tierpskusten ändrar karaktär från den grunda och öriska Lövstabukten i väster till Hållnäs halvöns klippigare och kalare nordkust till den östra kusten mot Öregrundsgrepen med sina varierade strandmiljöer.

Lövstabuktens låglänta kustlandskap i väster präglas av landhöjningens inverkan som ger unika naturförhållanden. I de inre delarna finns en örik skärgård med grunda vikar som fortlöpande omvandlas till strandängar, sjöar och våtmarker. Bottnar och stränder hyser stora botaniska värden, fågellivet är rikt och det finns stora lek- och uppväxtmiljöer för bland annat gädda och abborre. Lövstabukten utgör även ett omväxlande friluftsliv- och fiskeområde som är tillgängligt med båt eller från isen. Ledskärsområdet är av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB. Det är en av Mellansveriges viktigaste fågellokalerna och utgör en del av ett allt mer försvinnande kulturlandskap med byar, åkrar och naturbetesmarker. Naturbetesmarkerna innehåller art- och individrika växt- och djursamhällen och har en hävdgynnad flora och fauna.

Nordkusten från Kapplasse naturreservat till fiskeläget Fågelsundet är öppen med brantare hållmarksstränder och djupare vatten. De skulpterade klippstränderna med block och klapperstensfält och utsikt mot havet är en attraktiv miljö för besökare. Området Kapplasse-Rossholm är en enhetlig kuststräcka av avsevärd längd med stort geomorfologiskt värde genom mäktiga klippformationer. Det är av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB. Dess nordvända exponerade läge är sällsynt för Sverige. Den aktiva klapperstensbildningen är av stort vetenskapligt och pedagogiskt värde. Detta nordliga kustparti avslutas med den väderutsatta Björns skärgård som är ett spännande besöksmål med rikt fågelliv. Björns skärgård har genom sitt avskilda läge hittills varit förskonad från exploatering och är på grund av detta och sin rika och varierade flora och faunan av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB.

Kusten längs östra Hållnåshalvön och vidare söderut till kommungränsen uppvisar en rik variation av miljöer med grunda landhöjningspräglade stränder med småflikig strandlinje och mindre öar, men även närhet till det öppna havet i Öregrundsgrepen. Östra Hållnåskusten är av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB och representerar en mångformig naturtyp med allt ifrån naturskogar, odlingslandskap med naturbetesmarker, skilda former av våtmarker, främst extremrikkärr, flack landhöjningskust med aktiv avsnörning av havsvikar, småskalig skärgård och marina strandängar. Området har ett rikt växt- och djurliv med ett flertal arter från svenska rödlistan och EU:s art- och habitatdirektiv. I kustnära gölar, ofta inom 300 meter från havsstranden, finns den rödlistade gölgrödan med kärnområden vid Hållnåskusten och Slada.

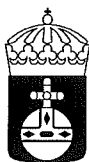
Länsstyrelsen bedömer att det är motiverat med utvidgat strandskydd på land längs hela kusten på grund av såväl växt- och djurlivet som strandens potential för friluftslivet, förutom i de områden som har förlorat i betydelse på grund av exploatering. De områden som har förlorat i betydelse för strandskyddets syften på grund av omfattande och/eller tät exploatering är de bebyggda områdena vid Karlholm, mellan Fagerviken och Kapplasse, samt vid Klungsten, Gudinge och Rundskär. Dessa områden, som inte längre ska omfattas av utvidgat strandskydd framgår av karta 1-3.

Grunda havsområden är av avgörande betydelse för det marina ekosystemet och är dessutom ekologiskt känsliga för störning genom fysiska åtgärder. Längs den flacka kusten i Tierps kommun är bottenarna som regel grundare än 6 meter ut till minst 300 meter från strandlinjen. Det motiverar utvidgat strandskydd 300 meter ut i vattnet längs hela kusten utom längs den djupare kuststräckan från Kapplasse naturreservat till och med Rossholms skjutfält enligt karta 1-2.

Dalälven

Dalälven från Avesta ned till Skutskär är utpekad som område av riksintresse enligt 4 kap. 2 § MB. Området är i sin helhet av riksintresse på grund av sina höga natur- och kulturvärden, där turismens och friluftslivets intressen, främst det rörliga friluftslivet, särskilt ska beaktas. Området är också av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § MB.

Nedre Dalälven hyser höga naturvärden på grund av älvens geografiska läge, ”limes norrlandicus”, som är en klimatisk, topografisk, växt- och djurgeografisk

övergångszon, vilket medför unika förutsättningar för en stor biologisk mångfald. Älven är reglerad men i vissa områden som ändå översvämmas finns strandängar med höga naturvärden.

Dalälvens vattenområden har stor betydelse för biologisk mångfald. Produktionen av fisk är hög och fiskfaunan är artrik. Dalälvens har även ett högt värde för sportfiske. Grunda bottnar är även av betydelse för växtlivet, exempelvis vissa hotade växter såväl längs stränderna som längre ut i älven. Vidare är vattenområdena viktiga ur fågelsynpunkt bl.a. för fiskgjuse, havsörn och sångsvan som är karakteristiska för nedre Dalälven.

Området Båtfors – Untrafjärden – Bredforsen är av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § MB. Svårframkomligheten i området har medfört att skogsområdena har påverkats i liten utsträckning vilket inneburit att biotoper som i stort sett saknas för övrigt i regionen har kunnat bevaras. Fjärdarna rymmer ett stort antal öar, holmar och skär som är relativt oexploaterade och har en hög grad av vildmarkskaraktär. Området utgör länets rikaste urskogsobjekt och är av största vikt för en mängd djur- och växtarter. Områden med vildmarkskaraktär är särskilt viktiga att bevara i närheten av växande storstadsregioner.

Båtfors och Bredforsen är skyddade som naturreservat och Natura 2000-områden. Flera mindre områden är skyddade som Natura 2000-områden.

Vanliga friluftaktiviteter i Dalälvsområdet är vandring, paddling, båtliv, fritidsfiske, bad och fågelskådning. Området kan dels nyttjas som tätortsnära rekreativområden men också för turismen och besökare från de närliggande storstadsregionerna.

De områden som har förlorat sin betydelse för strandskyddets syften på grund av omfattande och/eller tät exploatering ska inte omfattas av utvidgat strandskydd. I Söderfors avgränsas det utvidgade strandskyddet därför enligt karta 4-5.

På grund av de höga värdena vid Dalälven bedömer Länsstyrelsen att strandskyddet ska vara utvidgat till 300 meter på land och i vatten, utom i de områden som framgår av karta 4-5.

Intresseavvägning

De områden som omfattas av detta beslut om utvidgat strandskydd har mycket höga värden för allmänhetens tillgång till strandområden och/eller växt- och djurlivet. Enligt Länsstyrelsens bedömning behövs utvidgat strandskydd för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i dessa områden. Detta innebär vissa inskränkningar i enskildas rätt att använda mark, varför en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § MB ska göras. Länsstyrelsen bedömer att utvidgning av strandskydd enligt föreliggande beslut inte går längre än vad som krävs för att strandskyddets syften ska säkerställas.

Kungörelse

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Beslutet ska föras in i länets författningssamling och kungöras i ortstidningar och i Post- och inrikes tidningar.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**.

Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat. Uppge också postadress och telefonnummer. Ange vilket beslut som överklagas, t ex genom att ange ärendets diarienummer. I överklagandet ska en redogörelse finnas för varför Länsstyrelsens beslut anses felaktigt och vilken ändring av beslutet som begärs. **Brevet ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen**. Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen inom **tre veckor** från den dag beslutet kungjorts i ortstidning.

Upplysningar

I enlighet med 7 kap. 14 § MB gäller beslut om att utvidga strandskyddsområdet omedelbart, även om det överklagas. Detta innebär att beslutet ska tillämpas genast, om inte regeringen efter ett överklagande föreskriver annat.

För de områden som inte längre omfattas av utvidgat strandskydd till följd av detta beslut råder generellt strandskydd om 100 meter.

Beslutet ändrar Länsstyrelsens beslut från den 30 september 1994, dnr 231-573-93, endast avseende områden med utvidgat strandskydd.

Inom områden som skyddas som naturreservat kan strandskyddet vara upphävt enligt särskilda beslut.

Inom detaljplanerade områden kan strandskyddet vara upphävt enligt en planbestämmelse (gäller endast detaljplaneärenden som påbörjats efter 1 juli 2009) eller enligt ett särskilt beslut. Planer som kommit in till Länsstyrelsen för fastställelseprövning före den 1 juli 1975 omfattas inte av strandskydd. Strandskydd gäller åter om en detaljplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

Inom de områden som omfattas av generellt eller utvidgat strandskydd tillämpas gällande strandskyddslagstiftning som främst regleras i 7 kap. 13-18h §§ MB. Här regleras möjligheten till dispens från strandskyddsbestämmelserna och kommunens möjlighet att i översiktsplaneringen peka ut områden som är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). I 4 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900) regleras kommunens möjlighet att upphäva strandskyddet vid detaljplanering.

Pågående markanvändning kan fortgå utan hinder av strandskyddet. Någon rätt till ersättning för fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken med anledning av ett beslut om utvidgat strandskydd föreligger inte (31 kap. 4 § MB).

Deltagare

Landshövding Peter Egardt har beslutat i detta ärende. Planhandläggare Johanna Boman har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsarkitekt Eva Bergdahl, länsassessor Annika Israelsson,

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

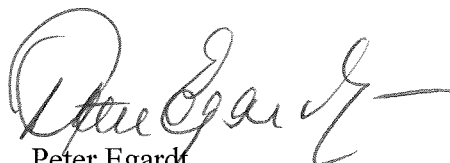
BESLUT

8 (8)

2014-12-17

Dnr: 511-2623-14

planhandläggare Åsa Blomster och naturvårdshandläggare Urban
Westerlind deltagit.

Peter Egardt

Johanna Boman

Bilagor

1. Översiktskarta och beslutskartor 1-5
2. Sändlista